

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

Pārskats par ārpustiesas parādu atgūšanas sektoru 2016.gadā

Rīga 2017

Saturs

1. Pamatinformācija.....	3
2. Parādu atgūšanai nodoto parādu (lietu) skaits	4
3. Parādu atgūšanai nodoto parādu (lietu) skaits dalījumā pa nozarēm	5
4. Apkalpoto parādu (lietu) skaits dalījumā pa piedziņas etapiem.....	6
5. Atgūto parādu (lietu) skaits	6
6. Kopējā parādu portfelī esošo parādu (lietu) skaits dalījumā pa nozarēm	7
7. Kopējā parādu portfelī esošo parādu (lietu) summas apmērs dalījumā pa nozarēm	8

2016.gadā Latvijā darbojās 30 ārpustiesas parādu atgūšanas pakalpojuma sniedzēji (komersanti), kuri saņēmuši Patērētāju tiesību aizsardzības centra (turpmāk – PTAC) izsniegto speciālo atļauju (licenci) ārpustiesas parādu atgūšanai, tostarp 5 jauni pakalpojuma sniedzēji, kuri speciālo atļauju (licenci) ārpustiesas parādu atgūšanas pakalpojuma sniegšanai saņēma 2016.gadā.

Licencētie ārpustiesas parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzēji

Nr. p/k	Komersants	Licences numurs	Licences termiņš	
1	AS "Sun Credo"	PA-2016-001	22.01.2016	21.01.2019
2	SIA "Lex Interpretis"	PA-2016-002	27.01.2016	26.01.2019
3	SIA "SPT Latvija"	PA-2016-003	17.02.2016	16.02.2019
4	SIA "Uzņēmējdarbības attīstības fonds"	PA-2016-004	01.05.2016	30.04.2019
5	SIA "Paus Konsults"	PA-2016-005	08.05.2016.	07.05.2019
6	SIA "Sergel"	PA-2016-006	01.05.2016	30.04.2019
7	SIA "Julianus Inkasso Latvija"	PA-2016-007	01.05.2016	30.04.2019
8	SIA "Kredītu inkasso"	PA-2016-008	01.05.2016	30.04.2019
9	SIA "Creditreform Latvija	PA-2016-009	01.05.2016	30.04.2019
10	Lindorff OY (Lindorff Oy Latvijas filiāle)	PA-2016-010	01.05.2016	30.04.2019
11	SIA "Hiponia"	PA-2016-011	10.05.2016	09.05.2019
12	SIA "Balt Risk"	PA-2016-012	02.05.2016	01.05.2019
13	SIA "Konsultatīvā sabiedrība "Conventus""	PA-2016-013	07.05.2016	06.05.2019
14	SIA "Parādu uzraudzības Centrs Castovanni"	PA-2016-014	01.05.2016	30.04.2019
15	SIA "Regnus Inkasso"	PA-2016-015	14.05.2016	13.05.2019
16	SIA "Melnā lapa"	PA-2016-016	17.05.2016	16.05.2019
17	SIA "Debt Solution"	PA-2016-017	21.07.2016	20.07.2019
18	SIA "Neilanders"	PA-2016-018	18.09.2016	17.09.2019
19	SIA "Rida Company"	PA-2016-019	21.11.2016	20.11.2019
20	SIA "ExpressInkasso"	PA-2016-020	18.12.2016	17.12.2019
21	Ārvalsts komersanta PlusPlus Baltic OU filiāle Latvijā	PA-2016-021	25.10.2016	24.10.2019
22	SIA "Vienotais norēķinu centrs"	PA-2016-022	01.12.2016	30.11.2019
23	UAB "Gelvora" filiāle Latvijā	PA-2013-004	01.05.2013	30.04.2016
24	SIA "Baltijas Parādu Piedziņas Centrs"	PA-2013-018	24.09.2013	23.09.2016
25	SIA "Arvik"	PA-2013-015	10.06.2013	09.06.2016
26	SIA "Intentus Inkaso"	PA-2013-016	11.06.2013	10.06.2016
27	SIA "KDB"	PA-2014-001	03.01.2014	02.01.2017
28	SIA "Personu drošības kontroles sistēmas"	PA-2014-003	22.10.2014	21.10.2017
29	SIA "Gelvora"	PA-2014-004	10.12.2014	09.12.2017
30	SIA "Darījumu drošība centrs"	PA-2014-023	04.07.2014	03.07.2017
31	SIA "Pieejami juridiskie pakalpojumi"	PA-2015-001	15.05.2015	14.05.2018
32	SIA "Inkasso"	PA-2015-002	11.06.2015	10.06.2018
30	SIA "Verdikts"	PA-2015-003	05.10.2015	04.10.2018

2016.gads bija pirmais gads, kad lielākā daļa komersantu, kuri 2013.gadā, kad spēkā stājās Parādu ārpustiesas atgūšanas likumā noteiktās prasības licences saņemšanai, bija saņēmuši speciālo atļauju (licenci) ārpustiesas parādu atgūšanai saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, veica licences pārreģistrāciju.

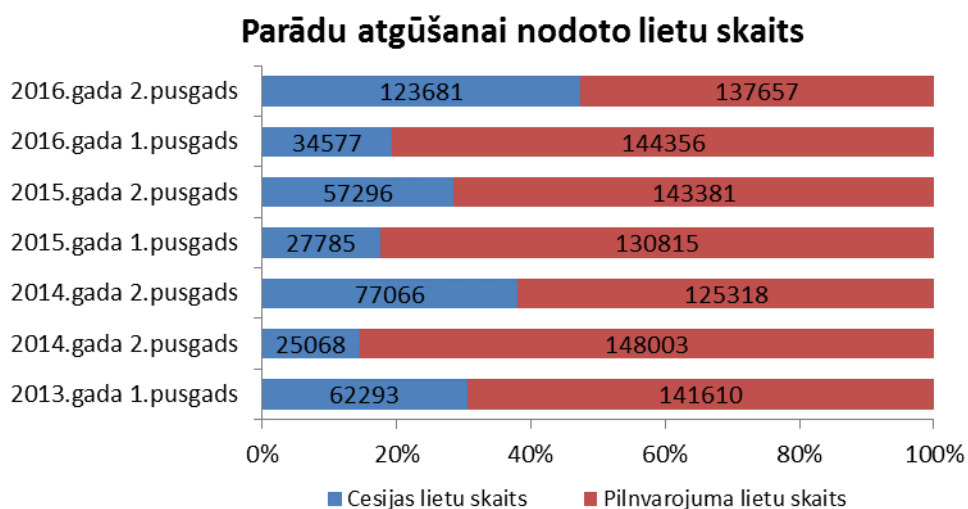
PTAC 2016.gadā izskatīja un izvērtēja 18 komersantu iesniegtos iesniegumus speciālās atļaujas (licences) ārpustiesas parādu atgūšanai pārreģistrācijai un izsniedza 18 pārreģistrētas licences. Vienlaikus 3 komersanti neiesniedza iesniegumus speciālās atļaujas (licences) pagarināšanai un pārtrauca darbību ārpustiesas parādu atgūšanā, bet 1 komersants iesniedza iesniegumu par licences anulēšanu.

PTAC saņēma un apkopoja informāciju par 2016.gadā 1.pusgadā sniegtajiem parāda atgūšanas pakalpojumiem no 26 parādu atgūšanas pakalpojuma sniedzēja, bet par 2016.gada 2.pusgadā sniegtajiem parāda atgūšanas pakalpojumiem no 28 parādu atgūšanas pakalpojuma sniedzējiem.¹

Parādu atgūšanai no jauna nodoto parādu (lietu) skaits

2016.gada 1. un 2.pusgadā kopskaitā ārpustiesas parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējiem tika nodotas atgūšanai 440 271 parādu piedziņas lietas par kopējo summu 322,018 milj.eiro (1.att.), kas ir par 22,54 % parādu atgūšanai nodoto lietu vairāk nekā 2015.gadā.

Nemainīgi kā iepriekšējos gados, arī 2016.gadā lielākā daļa parāda lietu ir nodotas uz pilnvarojuma pamata. Cesijas darījumus 2016.gada 1.pusgadā slēguši deviņi pakalpojuma sniedzēji, bet 2016.gada 2.pusgadā desmit pakalpojuma sniedzēji, savukārt pārējie tirgus dalībnieki atguvuši parādus uz pilnvarojuma pamata.

1.att. Parādu atgūšanai nodoto lietu skaits

2016.gada 1. un 2.pusgadā, noslēgto cesijas darījumu rezultāta parāda atgūšanai tika nodota 158 258 parādu lieta par kopējo summu 125,210 milj. eiro., savukārt 282 013 parādu lietas par kopējo summu 196,807 milj. eiro tika nodotas uz pilnvarojuma pamata.

¹ 2016.gadā SIA „Intentus inkasso” neveica parādu atgūšanu no patērētājiem un 2016.gada 1.martā SIA “Intentus inkasso” izsniegtā speciālā atļauja (licence) pēc uzņēmuma izteiktās vēlmes tika anulēta.

SIA “Arvik” un SIA “Baltijas Parādu Piedziņas Centrs” 2016.gadā neveica parādu atgūšanu no patērētājiem un neiesniedza dokumentus speciālās atļaujas (licences) pārreģistrācijai.

UAB „Gelvora” filiāle Latvijā kā organizatoriski saimniecisku vienība 2015.gadā tika ieguldīta SIA “Gelvora” un neiesniedza dokumentus speciālās atļaujas (licences) pārreģistrācijai.

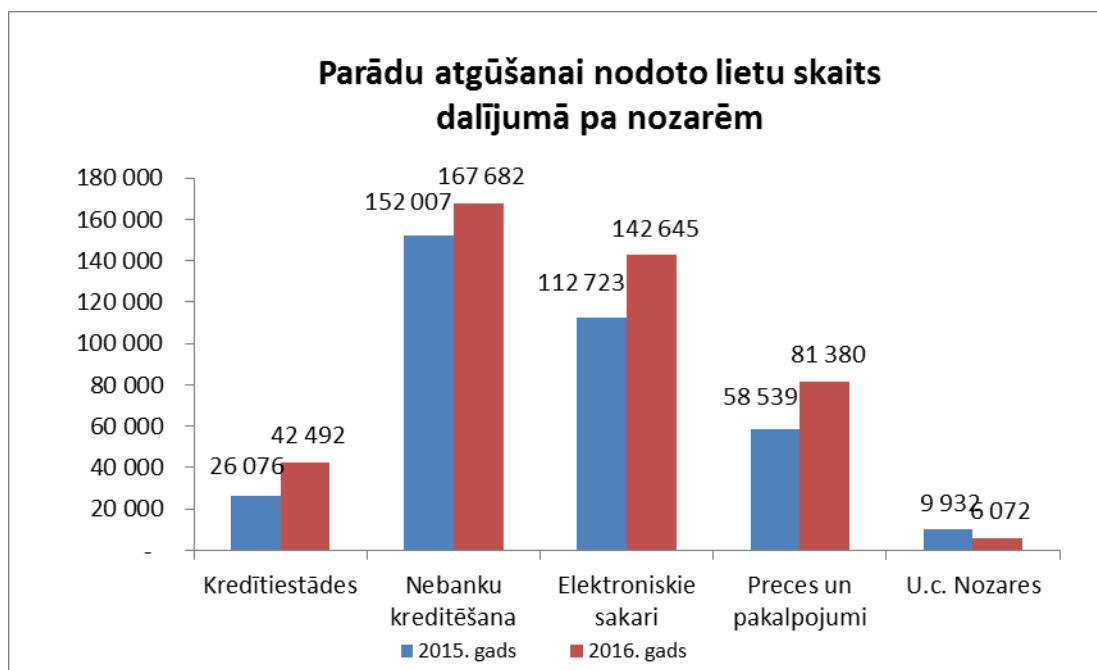
SIA „Gelvora” speciālo atļauju (licenci) saņēma 2014.gada 10.decembrī, bet ārpustiesas parādu atgūšanas pakalpojuma sniegšanu uzsāka 2015.gadā, ieguldot tajā UAB “Gelvora” filiāli Latvijā kā organizatoriski saimniecisku vienību.

SIA „Vienotais norēķinu centrs” speciālo atļauju (licenci) saņēma 2016.gada 1.decembrī un parādu atgūšanu uzsāka 2016.gada 2.pusgadā, līdz ar to dati ir iesniegti par 2016.gada 2.pusgadu.

SIA „Debt Solution” speciālo atļauju (licenci) saņēma speciālo atļauju (licenci) saņēma 2016.gada 21.jūlijā, taču līdz 2016.gada beigām vēl neuzsāka ārpustiesas parādu atgūšanu.

Parādu atgūšanai no jauna nodoto parādu (lietu) skaits dalījumā pa nozarēm

Sākot ar 2015.gadu, PTAC uzsāka apkopot parādu atgūšanai nodoto parādu (lietu) skaitu dalījumā pa nozarēm. 2016.gadā salīdzinājumā ar 2015.gadu gandrīz visās nozarēs vērojams no jauna nodoto lietu skaita pieaugums.

2.att. Parādu atgūšanai nodoto lietu skaits

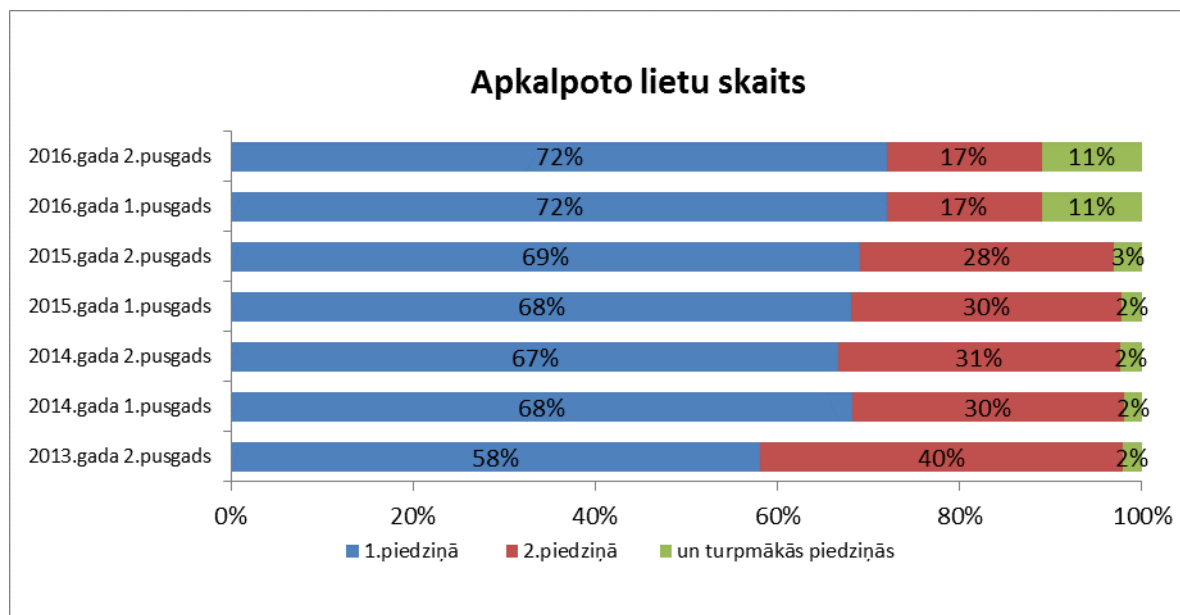
Analizējot 2016.gadā ārpusstiesas parādu atgūšanai nodoto lietu skaitu dalījumā pa nozarēm (2.att.) attiecībā pret 2015.gadu, redzams, ka straujākais parādu atgūšanai nodoto lietu skaita pieaugums 2016.gadā ir no kredītiestādēm nodoto lietām, proti, par 62,95% vairāk nekā 2015.gadā, tad seko preču un pakalpojumu nozare ar 39,02% pieaugumu, elektronisko sakaru (internets, telekomunikācijas) nozare ar 26,54% un nebanku kreditēšanas nozare ar 10,31% pieaugumu.

Vienlaikus gan jāsecina, ka nemainīgi visvairāk lietu parāda atgūšanai 2016.gadā tāpat kā 2015.gadā no kopējā parādu atgūšanai nodoto lietu skaita 440 271 lietām sastāda nebanku kreditēšanas pakalpojuma sniedzēju nodotās lietas, proti, 38% no kopējā nodoto lietu skaita jeb 167 682 lietas par kopējo summu 135,740 milj. eiro, tālāk seko elektronisko sakaru (internets, telekomunikācijas) pakalpojumu sniedzēji ar 32% jeb 142 645 lietām par kopējo summu 26,515 milj. eiro, preču un pakalpojumu nozare ar 19% jeb 81 380 lietām par kopējo summu 48,551 milj. eiro, kredītiestādes ar 10% jeb 42 492 lietām par kopējo summu 109,400 milj. eiro un citas nozares ar 1,38% jeb 6 072 lietām par kopējo summu 1,810 milj. eiro.

Vērojams, ka visās nozarēs aizvien aktīvāk tiek izmantota iespēja klientu parādus nodot atgūšanai ārpusstiesas parādu atgūšanas pakalpojuma sniedzējiem un tādējādi, neieguldot savu uzņēmumu naudu un cilvēkresursus parādu atgūšanas procesā.

Apkalpoto parādu (lietu) skaits dalījumā pa piedziņas etapiem

Salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu attiecībā uz apkalpoto parādu lietu skaitu un iedalījumu vērojams, ka pieaudzis 1.piedzīnā apkalpoto lietu skaits, kas gan 2016.gada 1. un 2.pusgadā ir 72% no apkalpoto lietu skaita, savukārt attiecīgi samazinājies 2.piedzīnā un turpmākajās piedziņās apkalpoto lietu skaits (3.att.).

3.att. Apkalpoto lietu skaits

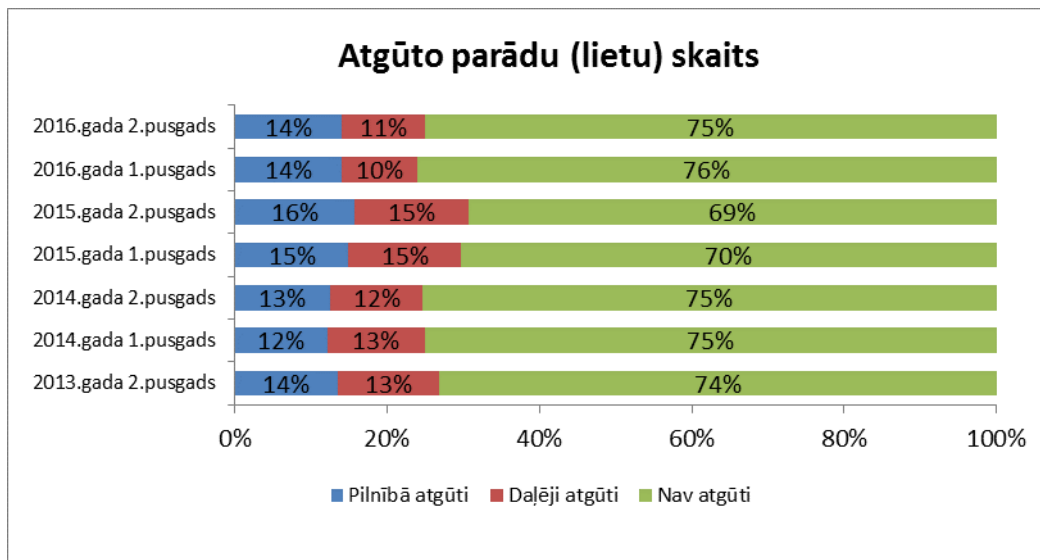
Jāņem vērā, ka ne visiem parādu atgūšanas pakalpojuma sniedzējiem ir pieejama informācija, vai konkrētais parāds ir bijis jau iepriekš atgūšanā pie citiem parādu atgūšanas pakalpojuma sniedzējiem. Līdz ar to apkopotajai informācijai ir tikai informatīvs raksturs.

Atgūto parādu (lietu) skaits

2015.gadā pirmo reizi bija vērojama pozitīva tendence, ka salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem pieauga atgūto parādu lietu skaits. Taču 2016.gadā atkal vērojams samazinājums atgūto un daļēji atgūto parādu lietu skaitā. 2016.gadā atgūto parādu lietu skaits samazinājies par 2 procenta punktiem salīdzinājumā ar 2015.gada 2.pusgadu un attiecīgi ir 14%, daļēji atgūto parādu apjoms samazinājies par 5 procenta punktiem, sasniedzot zemāko rādītāju kopš 2013.gada 2.pusgada. Savukārt neatgūto parādu skaits pieaudzis līdz 76% 2016.gada 1.pusgadā un 75% 2016.gada 2.pusgadā.

2016.gada 1.pusgadā no kopskaitā 1 038 546 apkalpotajām parādu lietām ir pilnībā atgūti parādi 14% jeb 149 186 parādu lietās, 10% jeb 102 873 lietās parāds ir atgūts daļēji, bet 76% jeb 786 487 ārpusstiesas parāda atgūšanai nodotās lietas vēl nav atgūtas.

Savukārt 2016.gada 2.pusgadā no kopskaitā 1 165 234 parādu lietām 166 241 lietās jeb 14% no kopējā lietu skaita ir pilnībā atgūti parādi, 132 409 lietas jeb 11% no kopējā lietu skaita parādi ir atgūti daļēji, bet 75% jeb 866 584 ārpusstiesas parāda atgūšanai nodoto parādu (lietu) vēl nav atgūti (4.att.).

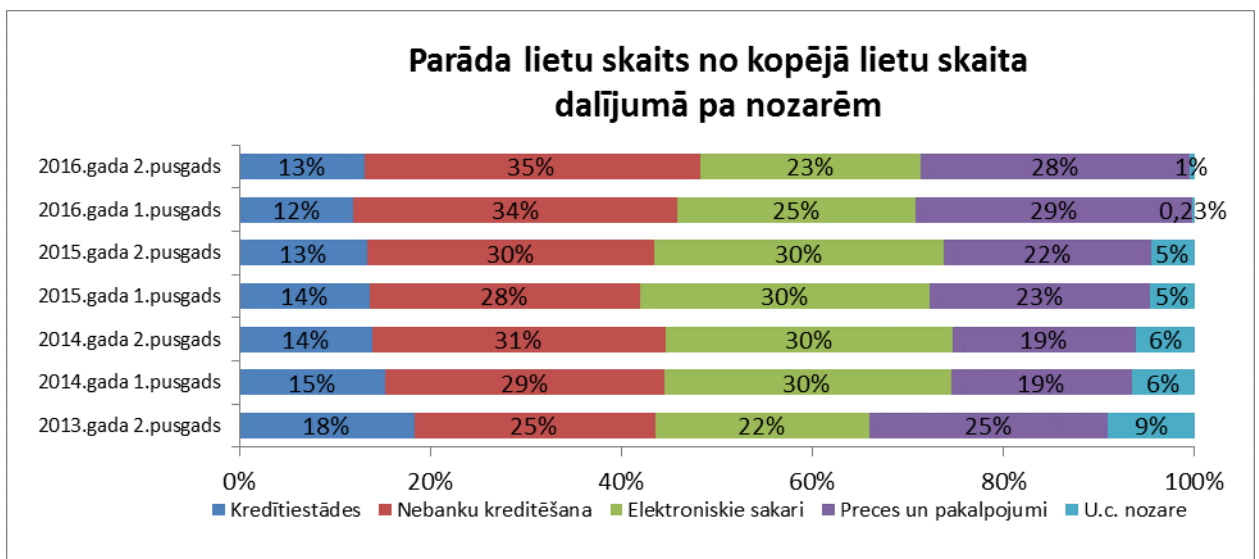

4.att. Atgūto parādu (lietu) skaits dalījumā pēc lietu skaita

Atgūto un daļēji atgūto parādu lietu skaita samazinājums varētu liecināt par iespējamu patērētāju ienākumu līmeņa samazinājumu, kā arī cenu kāpumu pašpatēriņa precēm un pakalpojumiem.

Kopējā parādu portfeli esošo parādu (lietu) skaits dalījumā pa nozarēm

Analizējot kopējo parādu portfeli dalījumā pa nozarēm, kuras nodod savu klientu parādu lietas atgūšanai pakalpojuma sniedzējiem lielākais parāda atgūšanai nodoto lietu skaita pieaugums tāpat kā 2015.gadā ir preču un pakalpojumu nozarē, savukārt samazinājums vērojams no kredītiestādēm nodoto lietu, elektronisko sakaru nozares un no citām nozarēm parādu atgūšanai nodoto lietu skaitā (5.att.).

5 att. Kopējā parādu portfeli esošo parādu (lietu) skaits izteikts procentuāli dalījumā pa nozarēm

Uz 2016.gada 30.jūniju kopējo parādu portfeli sastāda 984 393 parādu lietas, no kurām 34% jeb 330 381 lieta ir nebanku kreditēšanas nozarē, 29% jeb 281 275 lietas par precēm un pakalpojumiem, 25%

jeb 250 087 lietas elektronisko sakaru (internets, telekomunikācijas) nozarē, 12% jeb 120 372 lietas, kas saņemtas no kredītiestādēm un 0,23% jeb 2 278 lietas citās.

Savukārt uz 2016.gada 31.decembri kopējā parādu portfeli iekļautas 1 108 453 parādu lietas, no kurām 35% jeb 393 088 lietas nebanku kreditēšanas nozarē, 28% jeb 305 050 lietas ir lietas par precēm un pakalpojumiem, 23% jeb 259 087 lietas elektronisko sakaru (internets, telekomunikācijas) nozarē, 13% jeb 145 235 lietas, kas saņemtas no kredītiestādēm un 1% jeb 5 993 citās nozarēs.

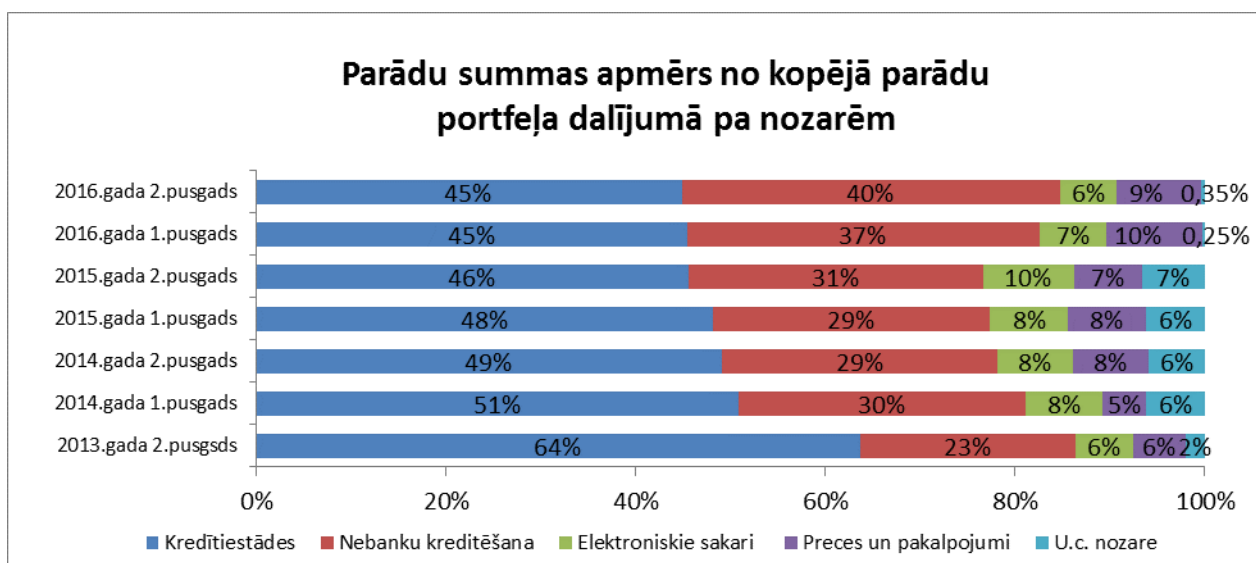
Vērtējot kopējo parādu portfeli dalījumā pēc lietu skaita, secināms, ka 2016.gadā lietu skaita pieaugums nemainīgi bijis parādu lietām, kas nodotas no nebanku kreditētājiem, kā arī lietu skaita pieaugums vērojams preču un pakalpojumu nozarē, taču iepriekšējos gados novērotais lietu skaita pieaugums elektronisko sakaru nozarē ir samazinājies par 7 procentpunktiem.

Kopējā parādu portfeli esošo parādu (lietu) summas apmērs (eiro) dalījumā pa nozarēm

Analizējot ārpustiesas parādu atgūšanas pakalpojumu sniedzēju sniegtos datus par kopējo parādu portfeli pēc parādu summas apmēra, secināms, ka uz 2016.gada 31.decembri kopējais parādu portfelis sastādīja 664,810 milj. eiro, kas ir par 14,04% vairāk nekā 2015.gada 31.decembrī (582,952 milj. eiro) (6.att.).

Uz 2016.gada 30.jūniju kopējais parādu portfelis sastādīja 614,221 milj. eiro, ko veidoja 277,277 milj. eiro jeb 45% no kredītiestādēm nodotie parādi, 228,159 milj. jeb 37% parādi, kas nodoti atgūšanai no nebanku kreditēšanas nozares, 10% jeb 64,732 milj. eiro preču un pakalpojumu nozarē, 7% jeb 42,539 milj. eiro no elektronisko sakaru nozares nodotie parādi un 0,25% jeb 1,513 milj. eiro citās nozarēs.

Savukārt 2016.gada 2.pusgadā no kopējā parādu portfeļa, kas sastādīja 664,810 milj. eiro, dalījumā pa nozarēm ir sekojošs sadalījums – 296,569 milj. eiro jeb 45% no kopējo parādu portfeļa lietās, kas nodotas ārpustiesas parādu atgūšanai, ir kreditēšanas nozarē, 263,413 milj. eiro jeb 40% nebanku kreditēšanas nozarē, 59,702 milj. eiro jeb 9% preces un pakalpojumi, 42,795 milj. eiro jeb 6% elektronisko sakaru nozarē un 2,327 milj. eiro jeb 0,35% citās nozarēs.

6.att. Kopējā parādu portfeļa summas apmērs (eiro) izteikts procentuāli dalījumā pa nozarēm

Analizējot pakalpojuma sniedzēju sniegtos datus, secināms, ka 2016.gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu parādu summas apmēra samazinājums kopējā parādu portfeli vērojams no kredītiestādēm nodotajiem parādiem, elektronisko sakaru (internets, telekomunikācijas) nozarē un citās nozarēs, bet pārējās nozarēs parādu summas apmērs ir pieaudzis.

Pretēji iepriekšējā pārskata gadā novērotajai tendencei samazināties parāda portfeļa apmēra pieauguma tempam, 2016.gadā no jauna vērojams parādu portfeļa apmēra pieaugums, proti, 2014.gadā tas bija 33,28%, 2015.gadā 5,99%, savukārt 2016.gadā 14,04%.

Vienlaikus jāņem vērā, ka samērā straujš parāda atgūšanai nodoto lietu skaita pieaugums ir arī no jauna nodoto lietu apjomā, kas pirmšķietami varētu liecināt par atsevišķu nozaru aktīvāku darbību, nododot parādus ārpusstiesas atgūšanai un izmantojot ārpusstiesas parādu atgūšanas pakalpojuma sniedzēju sniegtos pakalpojumus. Jāņem vērā arī straujais neatgūto parāda lietu skaita pieaugums, kas pirmšķietami var liecināt par patērētāju iespējamām problēmām ikdienas maksājumu veikšanā un pārmērīgu saistību uzņemšanos, pērkot preces un pakalpojumus, kā arī neizvērtējot savas iespējas atmaksāt aizdevumus.